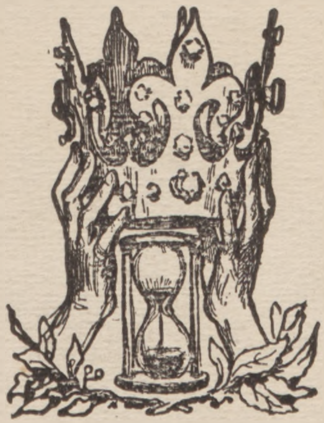
III

SPRAWOZDANIE

DYREKCYI

MUZEUM NARODOWEGO W KRAKOWIE

ZA ROK 1912.

W KRAKOWIE,
NAKŁADEM MUZEUM NARODOWEGO.
W DRUKARNI „CZASU“, POD ZARZĄDEM ALEKSANDRA ŚWIERZYŃSKIEGO
1913.

SPRAWOZDANIE

DYREKCYI

MUZEUM NARODOWEGO W KRAKOWIE

ZA ROK 1912.

W KRAKOWIE,
NAKŁADEM MUZEUM NARODOWEGO.
W DRUKARNI „CZASU", POD ZARZĄDEM ALEKSANDRA ŚWIERZYŃSKIEGO
1913.

Piotr Michałowski: „Jeźdźcy".

W roku 1912 oddał Wydział krajowy w posiadanie Muzeum narodowemu gmach poszpitalny na Wawelu celem pomieszczenia w ostatnich latach tak bardzo rozrosłych zbiorów. Z wiosną 1912 rozpoczęto wstępne roboty nad naprawą i adaptacyą gmachu, które znajdują się obecnie w toku. Dla celów odpowiedniej adaptacyi budynku przygotowała Dyrekcya Muzeum narodowego szereg planów przyszłego rozmieszczenia zbiorów i wszelkie przeróbki gmachu mają właśnie na celu jak najwłaściwsze wykorzystanie przestrzeni dla potrzeb muzealnych. Roboty adaptacyjne prowadzi budownictwo miejskie, w myśl intencyi i po porozumieniu się z Dyrekcyą Muzeum narodowego. P. Karol Skawiński zaprojektował przekształcenie istniejącej fasady budynku, otrzymawszy w rozpisanym specyalnym konkursie na fasadę pierwszą nagrodę. Projekt jego został zatwierdzony nietylko przez Gminę miasta Krakowa, lecz także przez pełny Komitet Wawelu. W danych warunkach nie mogło być mowy o dowolnej przeróbce, lecz tylko o pewnem uszlachetnieniu istniejącej fasady. Również adaptacya wnętrza liczyć się musi z istniejącym rozkładem przestrzeni i wszelkie większe zmiany w tym kierunku są wykluczone z powodu znacznych kosztów, jakieby za

sobą pociągnęły. Mimo najdalej posuniętych oszczędności, nie można było zrezygnować, tak dla celów estetycznych, jak ze względu na wygodny i bezpieczny ruch publiczności, z przekształcenia dzisiejszej sieni i klatki schodowej na przedsionek i klatkę schodową stosowniejszą.

Zbiory Muzeum narodowego zajmą całe pierwsze i drugie piętro rozległego dwupiętrowego budynku. Będzie tam tylko Muzeum dawnej sztuki z wyłączeniem sztuki współczesnej, której okazy pozostaną w dotychczasowym gmachu w Sukiennicach i utworzą narodową galeryę. Muzeum na Wawelu będzie obejmowało następujące działy: Polskie zabytki przedhistoryczne, obraz polskiej sztuki i kultury od najdawniejszych czasów aż po wiek XIX.; obok tego osobne zaś działy tworzyć będą zbiory: Im. Heleny Dąbczańskiej, hr. Rusieckiego, galerya Łozińskich, zbiory Edwarda Goldsteina, sztuka ruska, zabytki greckie i rzymskie, sztuka ludowa, pamiątki narodowe i t. p. Prócz sal z tymi zbiorami znajdą miejsce w przyszłym gmachu: sala dla wystaw ruchomych, biblioteka muzealna archiwum i czytelnia dla publiczności, pracownia fotograficzna i warsztaty reperacyjne.

ZAKUPNA I DARY.

Obok troski o wygląd i urządzenie przyszłego Muzeum, drugiem głównem polem działalności Zarządu Muzeum narodowego w r. 1912 było wytężenie usiłowań ku jaknajwiększemu zbogaceniu zbiorów. W tym kierunku nadarzyła się świetna okazya nabycia przedewszystkiem starych mebli tak potrzebnych dla urządzenia stylowych wnętrz z dawnych epok. Była nią licytacya sławnej kolekcyi znanego zbieracza polskich zabytków L. Giełdzińskiego z Gdańska. Na cele zakupów na tej licytacyi Rada miejska wyznaczyła osobną subwencyę. Spis nabytków i załączone ilustracye świadczą o znacznem wzbogaceniu Muzeum, które tą drogą zostało dokonane.

Dzięki wyasygnowaniu przez Wydział krajowy drugiej raty subwencyi na cele zakupna okazów sztuki ludowej — zdołano nabyć kilkadziesiąt pięknych przykładów sztuki podhalańskiej i huculskiej.

Niemniej do powiększenia muzealnych zbiorów w roku 1912 przyczyniły się dary, które napływały obficie, podobnie jak w latach

dotychczasowych i z żywem uznaniem podnieść należy, że ofiarność publiczna u nas nie słabnie, mimo pokus, jakie tworzy coraz silniej rozbudzony ruch wywozowy dzieł artystycznych za granicę dla celów spekulacyi. Brak tylko ofiarności i zapisów pieniężnych na cele finansowego wyposażenia instytucyi.

Obraz cechowy.

Z całego szeregu darów, których wykaz pomieszczamy poniżej, specyalnie należy wyróżnić większe kolekcye, które napłynęły. Tak z zapisu ś. p. Zygmunta Glogera otrzymało Muzeum narodowe materyały, przygotowane do rozpoczętego przez niego cennego wydawnictwa »Budownictwo drzewne i wyroby z drzewa w dawnej

Polsce«. Za życia ś. p. autora wyszło tylko parę zeszytów tego dzieła, materyał zaś w rękopisie, rysunkach, kliszach cynkowych i t. p. zebrany do dalszych zeszytów, przekazał on Muzeum narodowemu. Prócz tego z zapisu ś. p. Glogera zanotować należy zbiór 31 wielkich dawnych kamiennych kul armatnich.

Z zapisu ś. p. Maryi Konopnickiej otrzymało muzeum narodowe z rąk jej córki p. Zofii Mickiewiczowej kilkadziesiąt albumów, tek, adresów złożonych Maryi Konopnickiej z okazyi uroczystości jubileuszowych z powodu 50-letniej jej pracy twórczej, nadto kilka cennych okazów etnograficznych.

Kolekcya im. Heleny Dąbczańskiej wzrasta z każdym rokiem do coraz bardziej imponujących rozmiarów; tworzy całość coraz bogatszą i bardziej różnorodną. — Jak w poprzednim, tak i w bieżącym roku przybył szereg obrazów, sztychów, mebli i okazów przemysłu artystycznego.

URZĄDZENIA SAL, KONSERWACYA I INWENTARYZACYA.

Oprócz mniejszych zmian w salach muzealnych i niesłychanie trudnego, a koniecznego rozmieszczenia napływających przedmiotów, mamy do zanotowania przekształcenie jednej ze sal w Sukiennicach na miejsce poświęcone dziełom genialnego twórcy z ostatniej doby, Stanisława Wyspiańskiego. Jest to zawiązek przyszłej sali Wyspiańskiego, która uzyska z czasem należne rozmiary. Zakupiono w roku zeszłym kartony do witrażów i szkice do polichromii kościoła Franciszkanów w Krakowie, znajdujące się w stanie zaniedbanym i zniszczonym, utrwalono i naklejono starannie, kartony do witrażów naciągnięto na odpowiednie ramy i oprawiono. Dzięki temu powstała sala wcale efektowna, która stała się nową ozdobą działu Wyspiańskiego w naszem Muzeum.

K o n s e r w a c y a zabytków była, jak w latach ubiegłych, ważną troską Zarządu. Dzięki chwilowej obecności specyalisty p. Kowalskiego z Berlina, można było kilka najcenniejszych dywanów naprawić, ograniczając się do utrwalenia części zdartych lub od wilgoci zbutwiałych. Prócz prowadzonych w dalszym ciągu robót w zwykłych zakresach, postawiono obecnie na plan pierwszy restauracyę tak pięknej i licznej kolekcyi starych obrazów cechowych, która

znajduje się w posiadaniu Muzeum narodowego. Niestety restauracya tych zabytków nie może postępować w tak szybkiem tempie i być prowadzona w tak szerokim zakresie, jakby należało, tak ze względu

Artysta nieznany: „Portret Augusta III".

na brak odpowiednich funduszów, jak i brak dostatecznej liczby fachowych restauratorów, który dotkliwie w każdym zakresie kolekcyonerstwa daje się u nas odczuwać.

Reorganizacya inwentarza Muzeum narodowego, prowadzona konsekwentnie dalej, zbliża się obecnie ku końcowi, równocześnie zaś zaciągano do inwentarza wszelkie bieżące napływy okazów muzealnych. W dalszym ciągu porządkowano dokumenta, odnoszące się do zabytków, oraz zaczęto gromadzić dane bio- i bibliograficzne tudzież sporządzać tak ważne indeksy imienne i rzeczowe, bez których nie ma oryentacyi w inwentarzach i zbiorach, ani możności naukowej nad nimi pracy. Inwentarz kartkowy, służący jako brulion do robienia na nim rozmaitych adnotacyi, przepisywany będzie w dalszym ciągu do inwentarza książkowego.

MUZEUM IM. EM. HR. CZAPSKIEGO.

Zbiory dawniej ułożone i wystawione pomnażały się w r. b. 1912 stale, a praca nad ich skatalogowaniem i porządkowaniem postępowała naprzód.

1. Gabinet numizmatyczny pomnożył się w ubiegłym roku o 709 monet, 143 medali, 4 banknoty, 106 pieczęci, 4 tłoki pieczętne i 14 guzików. Kilka z tych okazów zostanie prawdziwą ozdobą działu jak n. p. medale Radzimińskich i Kieszkowskich, oraz plakiety Antoniego Madeyskiego. Z większych zbiorków prywatnych przybyły do Muzeum kolekcya monet przeważnie drobnych E. Schönfelda z Warszawy w liczbie 567 sztuk, zbiór W. Kozubowskiego w liczbie 86 sztuk, oraz zbiór medali religijnych Dra A. Sternschussa ze Lwowa w liczbie 104 sztuk, nabyty w drodze wymiany dubletów.

W roku ubiegłym podjął Zarząd wstępne prace do założenia osobnego zbioru sfragistycznego. Zebrano cały materyał, którym Muzeum rozporządza i pomieszczono w osobnych szafach. Wchodzą tutaj pieczęcie oryginalne, oderwane niegdyś od dokumentów i ofiarowane później do Muzeum, dalej kopie galwaniczne, odlewy mosiężne i gipsowe, odciski lakowe i papierowe z pieczęci, wreszcie oryginalne tłoki pieczętne. Większa część dostała się tutaj po ś. p. prof. Piekosińskim, a wiele także ze zbioru hr. Steckiego wzbogaciło oddawna istniejący zbiór. Ułożenie tej kolekcyi i odpowiednie skatalogowanie natrafia na przeszkody nietylko z braku środków i odpowiedniej do tego siły, ale także z braku wszelkich zapisków i no-

tatek przy wielkiej części tych odlewów. Publiczności pokazano w dwóch gablotach najwspanialsze pieczęcie książąt i królów polskich, oraz wszystkie oryginalne tłoki, z których najstarsze sięgają XIII. wieku. Zbiór pieczęci i sfragistyka jako przedmiot sztuki złotniczej i medalierskiej z natury rzeczy jest nieodłączną i integralną częścią działu numizmatyczno-medalierskiego.

Miniatura Taubert'a.

2. Gabinet rycin. W roku ubiegłym przybyło 1490 sztuk rozmaitych rycin, drzeworytów, litografii i innych ilustracyi, między któremi zanotować należy dary p. Orczykowskiego z Łowicza i Heleny Dąbczańskiej ze Lwowa. Nabyto również wiele drogą wymiany dubletów. Katalogowanie tego olbrzymiego materyału postępuje wciąż naprzód. Między innemi ukończono w ubiegłym roku pracę nad ułożeniem i uporządkowaniem map, przyczem okazało się, że ta kolekcya licząca przeszło 2000 sztuk, jest jedną z najbogatszych w Polsce i zawiera nader rzadkie i drogocenne okazy.

Pomnożył ją nadto dar p. Wiesława Radwańskiego o 107 map i 20 planów. Inne działy należące do gabinetu rycin pomnożyły się również znakomicie. Wymiana dubletów tak korzystnie gdzieindziej stosowana przysporzyła sporo nowych sztuk do kolekcyi exlibrisów (32), marek (159) i nalepek (75). Jako nowe działy wyłaniają się już zbiory biletów wizytowych, oraz kart pocztowych z widokami.

3. Zbiory archiwalne stanowiące niejako źródło do sfragistyki polskiej i zbioru autografów powiększyły się też wcale znacznie. Włączono mianowicie przybyłe świeżo papiery wojskowe z roku 1804—1833, autografy Mickiewicza, Matejki, Wyspiańskiego etc., dokumenty pergaminowe i papierowe, odnoszące się do różnych miast oraz papiery i autografy z »Ogniska polskiego« w Pradze. Najważniejsze z nich, to pergaminy opatów tynieckich, tyczące się Tuchowa, które nabyto w zamian za dublety monet od Dra T. Spisa ze Lwowa. Zbiory tę zajmują już obecnie całą szafę, a złożone w specyalnych tekach są w większej już części skatalogowane i uporządkowane. Materyał ten budzi wielkie zainteresowanie nietylko uczonych, ale szkół i szerokiej publiczności, która z tego rodzaju zabytkami tu jedynie ma sposobność się poznać.

4. Biblioteka. Praca wewnętrzna w bibliotece obracała się jedynie koło porządkowania dubletów, których znaczna ilość wymagała specyalnego katalogu. Katalog ten wydany drukiem i rozesłany wszystkim bibliotekom i biblofilom polskim doczekał się sympatycznego uznania ze strony publiczności i przyczynił się do wymiany bądźto drogą bezpośrednią lub pośrednią. Nabyte w zamian druki, głównie z XVI. i XVII. wieku zapisano jako dar tych osób, których własnością były dublety.

5. Ogród i lapidaryum. Z powodu znacznych wydatków, jakie w latach poprzednich z ogrodem były związane, ograniczono się tym razem do skromniejszego ozdobienia balkonów. W Lapidaryum pomieszczono fragmenty architektoniczne z przerabianych kamienic przy ulicach św. Jana, Tomasza i przy placu Dominikańskim.

Na zakończenie wspomnieć należy o świeżych przesyłkach darów dawniejszych ofiarodawców. I tak hr. St. Rusiecki nadesłał jako dalszy ciąg swej kolekcyi, przeznaczonej na Wawel, nową seryę szkieł polskich, które włączono do dawniej już tu wystawionych. Także Dr W. Lasocki, jeden z najgłówniejszych twórców

naszej biblioteki przysłał w dalszym ciągu świeże paki książek. Także dla naszych zbiorów wielce zasłużony p. A. Wolański wśród wielu ciekawych zabytków bibliotecznych i archiwalnych złożył w dalszym ciągu w darze rękopis liturgiczny rusińsko-unicki z XVII. wieku z nader rzadką w liturgii ruskiej modlitwą do św. Jozafata, oraz ogromnie ciekawy i wzruszający list ks. Józefa Poniatowskiego z odezwą i pożegnaniem do wojska w 1792 roku. Zbiór gemm i kamei Schmidta-Ciążyńskiego pobudził do bliższego opracowania i zajęcia się Dra Fr. Bulandę. Wynikiem jego studyów nad tą kolekcyą jest artykuł, drukowany w Wiadomościach numizmatyczno-archeologicznych w 1912 i 1913 roku, który wykazuje, jak wielkie skarby sztuki i jak drogocenne rzeczy w tym dziale zabytków naszego Muzeum się znajdują.

Wazon belwederski.

ZBIORY IM. EDWARDA GOLDSTEINA.

Jak co roku, p. Edward Goldstein również i w bieżącym wzbogacił kolekcyę swego imienia darami, które uzupełniają poszczególne działy istniejące lub nowym dają początek. Do działu napoleońskiego przybyły przedewszystkiem ryciny w liczbie 152, przedstawiające wypadki i portrety osób z ery wielkiego cesarza, tudzież epok ją poprzedzających i po niej następujących, o ile z imieniem jego i czynami się wiążą. W dalszym ciągu trzysta kilkadziesiąt rycin wybitnych sztycharzy i rysowników, różnych szkół i technik, jako ciąg dalszy materyału, który się złoży na retrospektywną wystawę grafiki. Są tam nazwiska: Swebach, Daumier, Raffet, Gavarni, Cattelain, Alfred i Tony Johannot, Haid, Jazet, Allais, Tissot James,

ryciny według portretów Adriaen'a van den Werff'a a także 2 sztychy Rembrandta, z czego jeden pierwszej odbitki.

Na wyszczególnienie zasługuje zbiór t. zw. vues d'optique (15), w tem przedstawienie sceny sejmu elekcyjnego w Warszawie roku 1764, nadewszystko zaś tak mało u nas znane drzeworyty popularne, historyczne i religijne z Épinal (45), tudzież 13 t. zw. imageries de Paris.

Do działu ceramicznego przybył ciekawy zbiór talerzy (en terre de pipe) z wyobrażeniem scen rewolucyi r. 1830, bitew z czasów I-go cesarstwa, wojsk, scen rodzajowych, karykatur etc. z fabryk w Sèvres, Gien, Montereau, Creil i Choisy.

Wielka ilość rozmaitych zabytków wzbogaca inne działy i tak: 22 rysunki w różnych technikach, 7 obrazów, 10 tkanin, w tem 7 wschodnich (arabskich i perskich) z XVI. wieku, nader rzadkich i cennych, bóstwo wschodnio-indyjskie, 2 świeczniki żydowskie, maryonetka wielkiej rzadkości, lalka, 4 czepki koronkowe wraz z 2. manekinami t. zw. »katarzynkami«, wyobrażającemi typy prowincyonalne francuskie (do działu »Francya w czepkach«), strzemiona z XVII. w., trzewiczki dziecinne, chińskie z XVIII. w., spodnica z czasów konsulatu z inicyałem N., luneta z r. 1735 (8) w ozdobnej, kosztownej oprawie, trzysta kilkadziesiąt rysunków z motywami ornamentyki budowlanej, projektami na witraże, z inicyałami, winietami etc., 2 formy do wypiekania placków (Louis XV. i XVI.), statuetka markietanki żuawów Napoleona III. i wiele innych.

DOM I MUZEUM JANA MATEJKI.

Zakupiono 42 rysunki przedstawiające różne fragmenty architektoniczne oraz zabytki drewnianych budowli, dziś po większej części już nie istniejących. W zakresie konserwacyi dokonano naprawy cennego dywanu perskiego oraz fragmentu materyi.

Z prac związanych z administracyą realności przeprowadzono osuszenie piwnic domu kosztem 475 kor. oraz odmalowanie futryn okiennych od frontu i drzwiowych w klatce schodowej.

Frekwencya zwiedzającej Dom i Muzeum Matejki publiczności jak to wykazujemy na innem miejscu zmniejszyła się w porównaniu z rokiem ubiegłym o 530 osób. Z jednej strony jest to następstwem

udzielenia zgodnie z uchwałą Rady bezpłatnych raz w rok wstępów każdej klasie ludowych szkół miejskich, z drugiej też okoliczności, iż Dom Matejki położony w ulicy ruchliwej i przemysłowej ginie zupełnie w szeregu zwykłych czynszowych kamienic. Komitet Mu-

Zbroja polska z XVII. w.

zeum narodowego występował przez trzy lata z rzędu z wnioskiem, aby budownictwo miejskie obmyśliło jakiś celowy i zarazem artystyczny sposób wyróżnienia Domu Matejki z pomiędzy innych domów sąsiednich; wniosek Komitetu atoli pozostał wnioskiem i od trzech lat sprawa ta nie postąpiła ani krokiem naprzód.

ZAKUPNA.

Portret Augusta III. nieznanego artysty.

Szkic ol. P. Michałowskiego: Szarża kawaleryi.

2 portrety ol. Gniewosza z r. 1862.

Portrecik ol. J. Peszki.

Portret mężczyzny ol. nieznanego artysty w. XVIII.

2 portrety ol. nieznanego artysty, poł. w. XIX.

Obraz cechowy, pocz. w. XVI.

Miniatura Sonntaga z r. 1823.

Miniatura (rys.) ozn.: »G. Taubert Invenit et fezit«. Varsovie 1787.

Akwarela Stachowicza (?), pocz. w. XIX.

Rysunek A. Grottgera (studya koni).

Rysunek A. Kotsisa (autoportret).

3 akwaforty J. Rubczaka.

5 akwafort Skoczylasa.

9 miedziorytów J. Caraglio'a.

Anioł, rzeźba z XVII. w.

Chrystus na krzyżu, rzeźba z XVII. w.

Sekretarzyk w kształcie szafy, rzeźba w. XIX.

Drzwi szafy z kościoła św. Anny, robota stolarza krakowskiego Gruszczyny, r. 1646.

Szafa gdańska z herbem »Leliwa«, r. 1696.

Szafa gdańska bogato rzeźbiona w motywy roślinne i figuralne, w. XVII.

Szafa gdańska wystawowa, w. XVIII.

Szafka z figuralnymi pilastrami i postacią allegoryczną na drzwiach, ozn. r. 1646.

Szafka z allegoryą jesieni, w. XVII.

Szafka przyścienna, robota gdańska pod wpływem holenderskim, w. XVII.

Skrzynka gdańska z mosiężnem godłem cechu kołodziejów, wiek XVII.

Kasetka żelazna z w. XVII.

Lustro w stylu empire w ramach rzeźbionych.

3 plakiety bronzowe A. Madeyskiego.

Plakiety Cz. Makowskiego.

Zbroja polska z XVII. w.

Drzwi szafy z kościoła św. Anny z r. 1646.

Wagi aptekarskie z XVI. w.

Hak mosiężny z orłem.

Reflektor mosiężny z XVIII. w.

Kołatka mosiężna w kształcie aniołka, z domu przemysłowego w Malborgu, w. XVII.

Kielich srebrny z XVIII. w.

Kubek srebrny.

Pierścionek złoty z emalią w oczku.

Zegar ścienny z trybowaną płytą, oznaczony: »Andreas Dittmar Posen«.

Wazon z fabryki Belvedère w Warszawie, okaz rzadki.

Wazon fajansowy z fabryki w Nieborowie.

Filiżanka korecka z r. 1828.

Drzwi żelazne z motywem orła polskiego, w. XVI.

Kandelabr kościelny z I-szej poł. XVIII. w.

Taca cynowa z r. 1745.

Krucyfiks wykładany masą perłową, w. XVIII.

Tabakierka rogowa, w. XVIII.

2 zamki żelazne, gdańskie, skomplikowanej konstrukcyi, wiek XVII. i XVIII.

1 zamek żelazny skomplikowanej konstrukcyi, robota malborska, wiek XVII.

Świecznik żydowski trybowany w srebrze, robota wrocławska, wiek XVIII.

3 naczynia bronzowe żydowskie.

Materya atłasowa z aplikacyami, w. XVI. (?).

2 antependya haftowane.

Dywan z aplikacyami.

Haft polski z I-szej połowy XIX. w.

Haft ruski z XVII. w., (przedstawiający wjazd Chrystusa do Jerozolimy).

Ornat gobelinowy z Bieździatki, poł. XVIII. w.

Stuła i manipularz do tego ornatu.

Kapy i ornaty.

Suknia żydowska.

Naczynie metalowe z ornamentacyą ludową.

Strój ludowy, kompletny, ze Spiżu.

79 przedmiotów z działu etnografii huculskiej.

3 obrazki ludowe na szkle.
1 obrazek ludowy na papierze.
2 drzeworyty ludowe.
2 figurki drewniane, wyrób ludowy.

Szafa gdańska.

4 druki z lat: 1508, 1529, 1583, 1656.
Komplet roczników »Chimery«.
Album »Wilanów« z r. 1877.
Nadto szereg książek z zakresu historyi sztuki do biblioteki podręcznej.

DARY.

OBRAZY I RYSUNKI.

Janina z Wańkowiczów Ciechanowska: rysunek ołówkiem Wańkowicza.

Jadwiga Czachórska z Białowód: obraz ol. Wład. Czachórskiego: »Sala ambasadorów w pałacu Dożów w Wenecyi«.

Z zapisu ś. p. Felicyana Faleńskiego: obraz ol. Walerego Eljasza i obraz ol. Józefa Marszewskiego.

Marya Kłopotowska: karton Andriollego ze sceną z r. 1863.

S. M. Kraszewska: portret J. Kraszewskiego malowany przez siebie.

Teodora Monczuńska z Krakowa: miniatura Narbutta.

Z zapisu ś. p. Cecylii hr. Potockiej: akwarela Juliusza Kossaka (portret hr. Wodzickiego, ojca ofiarodawczyni).

Towarzystwo Przyjaciół Muzeum Narodowego w Krakowie: pastel Eugeniusza Żaka: »Głowa kobiety«.

Nadto złożyli dary: Dr Kazimierz Maryan Morawski, Dr Jan Rostafiński, Dr Ryszard Urbanik, Franciszkowie Tamulewiczowie, X. Kazimierz Wańkowicz, X. Antoni Wilczkiewicz z Bochni.

RZEŹBY.

Z zapisu ś. p. Felicyana Faleńskiego: dwie małe terrakoty Kurzawy i biust Leonarda Marconiego.

OO. Kameduli z Bielan: kartusz z herbem Wazów drewniany, barokowy.

Antoni Madejski: plakieta z portretem prof. Stroki.

Teodora Monczuńska: płaskorzeźba Teofila Lenartowicza przedstawiająca portret ofiarodawczyni z r. 1865.

Nadto złożyli dary: Józef Pałasiński: kilka starych rzeźb figuralnych.

Dr Jan Rostafiński: sześć figur drewnianych polichromowanych.

Iza Stolzmanowa: cztery rozety drewniane z Wawelu.

PRZEMYSŁ ARTYSTYCZNY.

Z zapisu poety Felicyana Faleńskiego: zegar drewniany rzeźbiony z orłem.

Klausner: Serwantka Biedermayer.
Ks. Koterbski z Kamionki: 5 ornatów i 1 kapa.
Łebkowscy z Przecławic: komódka z XVII. w.

Szafa wystawowa z XVIII. wieku.

Ks. Leon Niebieszczański z Ameryki: biureczko podróżne po królu Stanisławie Auguście.

Helena Pawlikowska: świecznik drewniany złocony.

August Porębski z Krakowa: rama empirowa z bronzami do lustra i krucyfiks z kości słoniowej.

Antoni Strzałecki: dwie materye z herbami Polski i Sforzów, pochodzące z zamku królewskiego na Wawelu.

Rodzina Szczeklików w Pilznie: lada cechowa z r. 1780.

Franciszkowa Tamulewiczowa: zegar alabastrowy, skrzyneczka na listy z intarsyami, przybory do haftowania z masy perłowej, notatnik balowy z masy perłowej, broszka z głową Meduzy w złotej oprawie, agrafka z emalią, 7 guzików od kontusza ażurowych, spinki od delii złocone, różaniec z masy perłowej, flaszka do pudru i dwie podstawki pod butelki posrebrzane, trzy sztuki porcelany, cztery przedmioty japońskie, haft z I-szej połowy XIX. wieku, woalka z I-szej połowy XIX. wieku i inne.

Dr Aleksander Żurawski: imieniem swej zmarłej matki Maryi z Januszkiewiczów: broszka złota z kameami koralowemi z dworu Maryi Antoniny i szpilka z miniaturą Sowińskiego.

Pani X.: suknia kobieca z 1840 roku.

Nadto: Dr Władysław Gumplowicz, J. Klausner z Berlina, St. Kosowski z Krakowa, Michał Krukierek z Równego, J. Pałasiński X. Proboszcz z Chruszczobrodu, Antoni Śnieżek z Podgórza, Roman Świtalski z Białej.

PAMIĄTKI.

Zofia Mickiewiczowa: zbiory po Maryi Konopnickiej.

Dr Justyna Korczyńska: pianino po jenerale Skrzyneckim.

Janina Ciechanowska z Krakowa, Zofia Ciszewska, Leon Kobyłecki z Warszawy, Lud Rusi Chełmskiej, Grzegorz Stanisławski.

BIBLIOTEKA.

Józef Pałasiński: kilkadziesiąt druków polskich XVI. i XVII. w.

Marya Targoni: cztery paki książek treści beletrystycznej i historycznej.

Nadto pojedyncze dary złożyli: Akademia Umiejętności w Krakowie, Archiwum aktów dawnych miasta Krakowa, Dr Władysław Gumplowicz z Krakowa, Aleksander Hajdecki, Józef Janeś z Suchej, Komitet Wystawy architektury i wnętrz w Krakowie, Amalia Kriegerowa, Redakcya »Lamusa«, Wacław Lipiński z Zaturcy, Dyrekcya Musée de peinture et de sculpture de Courtrai, Wiesław Radwański, Rodzina Szczeklików w Pilznie, Wacław Rydzewski z ziemi pińskiej, Tow. szkoły ludowej w Krakowie (Koło akad.), Francisz-

kowa Tamulewiczowa z Litwy, Tow. Nauczycieli szkół wyższych we Lwowie, Tow. opieki nad zabytkami przeszłości w Warszawie, Tow. opieki nad zabytkami w Krakowie, Tow. Przyjaciół nauk w Poznaniu, Rodzina ks. Dra T. Trzcińskiego w Poznaniu, C. K.

Szafa gdańska, r. 1696.

Urząd Ochmistrzowski w Wiedniu, Stefan Wąs z Krakowa, Wydział Krajowy we Lwowie, Maryan Wywiałkowski z Krakowa, Dr Zygmunt Ziembiński, Związek narodowy polski w Waszyngtonie, Związek powszechny artystów polskich w Krakowie, kraj. Związek turystyczny w Krakowie, Dr Michał Żmigrodzki z Krakowa.

FOTOGRAFIE.

Kazimierz Walewski z Tubądzina: 87 fotografii.

Nadto drobniejsze dary złożyli: Franciszek Biesiadecki z Firlejowa (daguerotyp z portretem Dwernickiego), Janina Ciechanowska, Stanisław Ciszewski, Marya Fonberg, Dr Władysław Gumplowicz, Zygmunt Kolasiński z Tarnobrzega, Teodora Monczuńska, Stanisław Ponikło, Bolesław hr. Starzeński, Karolina Tołłoczkowa, A. Ulanowski z Petersburga, Związek narodowy polski w Stanach Zjednoczonych Ameryki północnej.

WYKOPALISKA PRZEDHISTORYCZNE.

Adam Wolański z Rudki: kollekcya złożona z 104 sztuk.

Stanisław Łodzia Baranowski, K. Bierkowski, Jan Durzycki z Fedorówki, Henryk Jaworowicz z Milwaukee, Kazimierz P., Dr Karol Poliwka ze Stanisławowa (głowa mumii egipskiej).

RĘKOPISY, DOKUMENTY, AUTOGRAFY.

Bronisław Chodzkiewicz z Warszawy, Franciszek Drzewiecki z Warszawy, Dr Władysław Gumplowicz z Krakowa, Ognisko polskie w Pradze, Zdzisław Redel z Łomży, Wacław Rydzewski, Dr Adam Schmidt z Lipnicy Murowanej, Dr Stodołkiewicz z Kielc, Rodzina Szczeklików z Pilzna.

SFRAGISTYKA.

Ignacy Łodzia Baranowski, Justyn Sokulski, Rodzina Szczeklików z Pilzna.

EXLIBRYSY.

Maksymilian Goldstein ze Lwowa, Stanisław Peszko, Zuzanna Rabska z Warszawy, Zygmunt Wolski.

MILITARYA.

Ignacy Łodzia Baranowski, Dr Władysław Gumplowicz z Krakowa, Stanisława Hendel ze Szczawnicy, Jacek Ludwiński, Zdzisław Redel z Łomży, Józefowie Starorypińscy z Podola, Wilhelm Winkler.

SZTUKA LUDOWA.

Grzegorzewska z Krakowa, Michał Krukierek z Równego.

LAPIDARYUM.

Firma: Rodakowski-Zacharjewicz-Sosnowski, Ks. Aleksander Siemieński z Szynwałdu, Benjamin Torbe z Krakowa.

Szafka z r. 1646.

MONETY I MEDALE.

Dr Edmund Bulanda z Krakowa, Janina Ciechanowska, Leon Frankiewicz z Poznania, Wawrzyniec Gawędzki z Krakowa, Alicya Hłaskówna, Bogumił Heinrich z Warszawy, Dr Jerzy Kieszkowski z Wiednia, Edward Kleitz z Krakowa, Władysław Kozubowski

z Radymna, Ks. Dr Jan Korzonkiewicz, St. Kowalczyk z Krakowa, Michał Krukierek z Równego, Henryk Mańkowski z Winnogóry, Antoni Madeyski z Rzymu, Kazimierz Merklinger, Antoni Mieszkowski, J. Mroczkiewicz z Poznania, Zygmunt Radzimiński ze Lwowa, Jerzowa ks. Radziwiłłowa z Nieświeża, Wacław Rydzewski Emil Schönfeld z Warszawy, M. Söhnel z Krakowa, Stanisławski Grzegorz, Jerzy Struszkiewicz, Ks. Karol Suwada, Józef Szajna, Leon hr. Szeptycki z Przyłbic, Michał Szkaradek z Krakowa, Karolina Tołłoczkowa z Krakowa, Tow. naukowe w Warszawie, Józef i Stanisława Wagnerowie.

RYCINY.

Stanisław Ciszewski ze Lwowa: 208 sztychów i litografii.

Romuald Orczykowski z Łowicza: 1094 sztychów, litografii i wycinków z pism ilustrowanych.

Redakcya »Ziemi« w Warszawie odbitki z »Ziemi« na specyalnym papierze.

Nadto: Jan Augustyn, Leon Kowalski, Amalia Kriegerowa, Ignacy Łopieński z Warszawy, Stanisław Peszko z Krakowa, Wiesław Radwański z Krakowa, Roger Sławski z Poznania, Franciszkowa Tamulewiczowa, Tow. im. Lelewela w Brukseli, Dr Ryszard Urbanik z Tarnobrzega, Przemysł Żuławski, M. Szkaradek, Lucyan Lipiński z Krakowa, Dr Adolf Sternschuss, I. Łańcucki ze Lwowa, Helena Dąbczańska ze Lwowa, Emeryk hr. Czapski, Karol Plage z Ząbkowic, Antoni Trybalski z Krakowa, Zygmunt Wolski z Warszawy, W. Bartynowski z Krakowa.

VARIA.

K. Bierkowski, Janina Ciechanowska, Emil Gill, Władysław Mroczkiewicz z Poznania, N. N. z Mińska litewskiego, Józef Pałasiński, Karolina Tołłoczkowa z Krakowa, Związek narodowy robotniczy z Będzina.

DARY PIENIĘŻNE.

Dr prof. Odo Bujwid: 1000.— kor. depozyt na zakup w porozumieniu z ofiarodawcą dzieła sztuki do Muzeum w tym wypadku, gdyby oferowano zabytek do Muzeum a kredytu nie było.

Mikołaj hr. Rey: 100 koron.

FREKWENCYA MUZEUM NARODOWEGO W R. 1912.

W	styczniu	w	święta	1379	w	dnie	powszednie	378	osób.
»	lutym	»	»	1466	»	»	»	630	»
»	marcu	»	»	2018	»	»	»	470	»
»	kwietniu	»	»	1382	»	»	»	713	»
»	maju	»	»	3489	»	»	»	1255	»
»	czerwcu	»	»	3627	»	»	»	3312	»
»	lipcu	»	»	2365	»	»	»	1955	»
»	sierpniu	»	»	2970	»	»	»	2664	»
»	wrześniu	»	»	2131	»	»	»	1490	»
»	październiku	»	»	1785	»	»	»	657	»
»	listopadzie	»	»	1693	»	»	»	396	»
»	grudniu	»	»	1818	»	»	»	375	»
		W	święta	26123	w	dnie	powszednie	14295	osób.

Szafka z alegoryą jesieni.

Muzeum narodowe w Sukiennicach zwiedziło więc w r. 1912 40418 osób.

Muzeum im. Emeryka hr. Hutten Czapskiego zwiedziło w roku 1912 osób 2266.

Dom i Muzeum im. Jana Matejki zwiedziło w roku 1912 2549 osób.

Wieżę Maryacką, będącą również pod zarządem Muzeum narodowego zwiedziło w r. 1912 osób 371.

Barbakan otwarty tylko w porze letniej od 1/V—15/X zwiedziło w r. 1912 osób 824.

Ogólna zatem frekwencya we wszystkich instytucyach wynosi 46428 osób.

Statystyka ta opiera się na sprzedanych biletach wstępu. Nie obejmuje więc bezpłatnych wstępów; z bezpłatnymi wstępami dzieci szkolnych oraz wycieczek liczba zwiedzających dochodzi do 50.000 osób.

PRACE NAUKOWE.

Urzędnicy Muzeum narodowego brali w r. 1912 udział w ruchu naukowym i ogłosili następujące prace:

Dr Feliks Kopera. *Wielki ołtarz w kościele N. P. Maryi, Wita Stwosza.* Album z 36 tablicami, opatrzony wstępem. Wydawnictwo Towarzystwa miłośników zabytków Krakowa, rok 1912. *Wykłady publiczne* z zakresu historyi sztuki w Krakowie, Lwowie, Łodzi i Poznaniu.

Dr Maryan Gumowski. *Moneta w Polsce średniowiecznej.* (Wyd. Akad. Um.), r. 1912. *Redakcya Wiadomości numizmatyczno-archeologicznych.*

Dr Tadeusz Szydłowski. *O Pochodzie wawelskim W. Szymanowskiego.* Kraków 1912. *W obronie śródmieścia Krakowa, jego starodawnego i artystycznego charakteru.* Kraków 1912. *Sprawozdania z wystaw sztuki* w »Czasie«. *Monografie polskich malarzy i rzeźbiarzy XIX. w.* w *Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler.* (Thieme-Becker. Lipsk, t. VI. i VII.). Szereg *wykładów publicznych* z zakresu historyi sztuki.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKOWE

FUNDUSZU MUZEUM NARODOWEGO, MUZEUM CZAPSKICH, ORAZ DOMU IM. JANA MATEJKI ZA ROK 1912.

Zamknięcie rachunkowe funduszu Muzeum Narodowego, Muzeum Czapskich, Muzeum im. Jana Matejki za r. 1912.

PRZYCHÓD. OBRÓT KASOWY. ROZCHÓD.

		K.	h.	Gotówka K.	Gotówka h.	Papiery K.	Papiery h.
	Reszta kasowa z dnia 31. grudnia 1911 r.						
	książ. Kasy Oszcz. m. Krakowa Nr. 236072	157	12				
	książ. Kasy Oszcz. m. Krakowa Nr. 240905	8 577	26			8.734	38
	Muzeum Narodowe.						
	Dochody zwyczajne:						
1	Subwencya rządowa	10.000	—				
2	» krajowa	15.000	—				
3	Za bilety wstępu	16.493	10				
4	» garderobę	730	—				
5	» sprzedane katalogi	3.017	70	45.240	80		
	Dochody nadzwyczajne:						
1	Dary	195	97				
2	5-ta rata nadzwyczajnej subwencyi kraj. K. 30.000 na adaptacye Muzeum Narod.	6.000	—				
3	3-cia rata subwencyi państw. z K. 12.000 na adaptacye Muz. Narodowego . . .	4.000	—				
4	Subwencya krajowa na zakupno dzieł artystycznej twórczości ludowej	3.000	—				
5	Odszkodowanie za straty spowodowane wybuchem prochowni w Woli Duchackiej .	1.587	95				
6	Muzeum na Wawelu (rata)	100	—				
7	Drobne dochody	239	89	15.123	81		
	Dom im. Jana Matejki.						
1	Subwencya krajowa	1.000	—				
2	Za katalogi i druki	211	50				
3	» bilety wstępu	1.368	70				
4	» garderobę	64	40				
5	Czynsz z realności	4.396	08	7.040	68		
	Zaliczki:						
	Zwrot zaliczki danej			2.000	—		
	Dotacya Gminy m. Krakowa:						
	Dla Muz. Nar. Wydatki zwyczajne . . .	96.095	—				
	Dla Muz. Nar. Wydatki nadzwyczajne . .	12.920	—	109.015	—		
	Do przeniesienia . .			178.420	29	8.734	00

		K.	h.	Gotówka K.	Gotówka h.	Papiery K.	Papiery h.
	Muzeum Narodowe.						
	Wydatki zwyczajne:						
	Niedobór kasowy z dnia 31. grudnia 1911 r.			18.812	75		
1	Płace personalu	20.716	20				
2	Dyetaryusze	2.287	47				
3	3-ch woźnych	4.670	—				
4	2-ch woźnych	2.930	—				
5	Palacz kaloryferów	931	10				
6	2-ch robotników	1.397	80				
7	Umundurowanie służby	1.067	—				
8	Straż w Muz. Narod. i Czapskich . .	2.091	—				
9	Wartość czynszu za lokal	30.000	—				
10	Opał	2.300	—				
11	Zakupno dzieł sztuki	5.085	95				
12	Konserwacya dzieł sztuki	2.298	91				
13	Asekuracya	409	32				
14	Biblioteka	2.451	32				
15	Portorya i transport	3.526	11				
16	Wydatki kancelaryjne	1.002	17				
17	„ gospodarcze	2.799	57				
18	Telefony	213	—				
19	Pracownia fotograficzna	597	12				
20	Wynagrodzenie służby za roboty nadzwyczajne	295	—				
21	Wynagrodzenie sprzedającego bilety . . .	1.040	25				
22	Druk katalogów i albumów	3.585	57				
23	Urządzenie stałej wystawy graficznej . .	230	—				
24	Podróże	1.213	33				
25	Oświetlenie	442	24				
26	Dr. Wład. Lasockiemu 7% od Rs. 3.000 .	538	12				
27	Opłata za wentylacyę elektryczną . . .	37	24				
28	Utrzymanie budynku Muz. Czapskich . .	1.270	66				
29	Pomoc w obsłudze Muz. Czapskich . . .	416	30				
30	Oprawa książek i rycin	640	86				
31	Introligator i pomocnik	702	48				
32	Ogród i lapidaryum	458	20				
33	Czyszczenie kominów	20	—				
34	Nieprzewidziane	145	—	97 809	29		
	Wydatki nadzwyczajne:						
1	Sporządzenie inwentarza Muzeum Narod. .	968	90				
2	Przerobienie inwentarza Muz. Czapskich .	250	20				
3	Sporządzenie inwentarza kollekcyi Rusieckiego, Goldsteina i Starzeńskiego . .	463	60	1.682	70		
	Do przeniesienia . .			118.304	74		

Zamknięcie rachunkowe funduszu Muzeum Narodowego, Muzeum Czapskich, Muzeum im. Jana Matejki za r. 1912.

PRZYCHÓD. — OBRÓT KASOWY. — ROZCHÓD.

PRZYCHÓD.

	K.	h.	Gotówka K.	h	Papiery K.	h.
Z przeniesienia . .			178.420	29	8.734	38
Dla Domu im. Jana Matejki						
wydatki zwyczajne	10.075	—				
wydatki nadzwyczajne	1.000	—	11.075	—		
Fundusz miejski Dz. XI. poz. 27 Nadzw. wnosi na pokrycie niedoboru z r. 1909—1912			24.753	31		
Zakupno papierów wartościowych . . .					352	84
Kasa Oszcz. m. Krakowa wnosi resztę procentu			713	34		
Gotówka za zrealizowane papiery . . .			1.307	36		
Zaliczki:						
Urzędnicy i służba zwracają wydane na stemple od dekretów			340	32		
Urzędnicy i służba płacą tytułem podatku osobisto-dochodowego			345	78		
Do przeniesienia . .			216.955	40	9.087	22

ROZCHÓD.

		K.	h.	Gotówka K.	h	Papiery K.	h.
	Z przeniesienia . .			118.304	74		
4	Szafy i gabloty na zbiory Goldsteina . .	701	80				
5	» » na zbiory Starzeńskiego i Steckiego	1.098	35				
6	Oprawa witraży Wyspiańskiego	1.653	43				
7	Sporządzenie kopii Ogrojca	2.090	—				
8	Naprawa kaloryferów w Muz. Narodowem	1.638	44				
9	Zasłona pod górne światło sal w Sukiennicach	549	90				
10	Tablica marmurowa z imionami ofiarodawców	360	—	8.091	92		
11	Zaliczki:						
	Dyrekcya Muz. Narod. (odszkodowanie za wybuch)	1.587	95				
	Dyrekcya Muz. Narod (twórczość ludowa)	3.000	—	4.587	95		
12	Operacye papierami					1.307	36
13	Tytułem lokacyi wydaje się narosłe procenta			352	84		
14	Zwroty fund. miejsk. Dochody zwyczajne .	42.000	—				
	» » » » nadzwycz. .	12.120	—	54.120	—		
	Dom im. Jana Matejki.						
1	Kustosz	2.200	—				
2	Woźny	900	—				
3	Straż pilnująca zbiorów	544	—				
4	Umundurowanie	164	80				
5	Ubezpieczenie budynku	103	31				
6	Utrzymanie porządku i wydatki gospodarcze	1.039	39				
7	Opał i oświetlenie	769	27				
8	Telefon	72	50				
9	Kancelarya	62	97				
10	Katalogi i druki	478	50				
11	Procenta od długów i podatki	4.273	86				
12	Naprawy	212	30				
13	Nabytki i urządzenia	302	—				
14	Drobne wydatki	121	52	11.244	42		
15	Zaliczka dana do wyrachowania			2.000	—		
	Wydatki nadzwyczajne:						
1	Funduszowi miejskiemu za zakupno rzędu na konia po Stefanie Czarnieckim . .			7.468	50		
	Do przeniesienia . .			206.170	37	1.307	36

Zamknięcie rachunkowe funduszu Muzeum Narodowego, Muzeum Czapskich, Muzeum im. Jana Matejki za r. 1912.

PRZYCHÓD. OBRÓT KASOWY. ROZCHÓD.

PRZYCHÓD

		K.	h.	Gotówka K.	Gotówka h.	Papiery K.	Papiery h.
	Z przeniesienia . .			216.955	40	9.087	22
	Razem . .			216.955	40	9.087	22

ROZCHÓD

		K.	h.	Gotówka K.	Gotówka h.	Papiery K.	Papiery h.
	Z przeniesienia . .			206.170	37	1.307	36
2	Na osuszenie piwnic w domu im. Jana Matejki	475	—				
3	Kraty ozdobne do okien	1.000	—	1.475	—		
4	Zwroty fund. miejsk. (dochody zwyczajne)			8.705	—		
5	Zaliczki:						
	Tytułem zaliczek na stemple od dekretu .			15	62		
	C. k. Urzędowi podatk. w Krakowie tytułem podatku osobisto-dochod. .			347	40		
	Reszta kasowa z dniem 31. grudnia 1912			872	01	7.779	86
	Razem . .			216.955	40	9.087	22

BILANS.

Stan czynny:

Reszta kasowa z dnia 31. grudnia 1912 r. . .	Kor.	872·01
2 książeczki Kasy Oszcz. m. Krakowa Nr. 236072 i 240905	»	7.779·86
Zaliczka u Dyrektora na cele administracyjne .	»	5.000·—
Razem . . .	Kor.	13.651·87

Stan bierny:

Niezapłacony podatek osobisto-dochodowy c. k. Urzędowi podatk. za urzędników i służbę nieetatową	Kor.	15·20
Saldo stanu czynnego	»	13.636·67
Razem . . .	Kor.	13.651·87

Z miejskiej Izby Obrachunkowej

Jan Krzyżanowski
Dyrektor m. Izby Obrach.

Kraków, dnia 27 listopada 1913.

UWAGA: W zestawieniu niniejszem nie objęto wydatków na zakup zbiorów Giełdzińskiego, ponieważ zakupna poczyniono drogą awansu na r. 1913. Tem się tłómaczy przy sprawozdaniu z nabytków brak odpowiednich pozycyi w zestawieniu rachunkowem, które podamy w zamknięciu za rok 1913.

Sprawozdanie niniejsze przyjął Komitet Muzeum Narodowego do wiadomości na posiedzeniu dnia 4 grudnia 1913 r.

Dyrekcya Muzeum Narodowego
Prof. Dr Feliks Kopera.